

Szerkesztőségi iroda:

Nagy-Becskerek,

Zápolya-utca 1-ső szám,

hová a lap szellemi részét illető minden közlemény intézendő.

Kiadóhivatal:

Pleitz Fer. Pál könyvnyomdája
Nagybecskerek, Zápolya-utca 1.
hová a hirdetések, az előfizetések és a lap szétküldésére vonatkozó felszólalások intézendők.

Telefon 21. szám.

Nagybecskerek, 1899.

TORONTÁI

POLITIKAI NAPILAP.

Felelős szerkesztő: Dr. Brájjer Lajos.

XXVIII. évfolyam. 290. szám.

Hirdetési árak:

Egész évre ———— 12 kr.
Félévre ———— 6 „
Negyedévre ———— 3 „
Egy órára ———— 1 „

— Egyes szám ára 4 kr. —

Hirdetések

a kiadóhivatalban fogadtatnak el.
Azonkívül az összes hirdetési irodákban.

Megjelenik

vasár- és ünnepnapok kivételével
mindennap esti 8 óráig.

Kedd, december 19.

A rudolfsnádi affaire.

Ugy értesülünk, hogy a pancsovai törvényszék felmentő ítéletet hozott a rudolfsnádi ármentesítő-társulatnál történt sikkasztások ügyében. Ezzel befejezt nyert az ugynevezett „Torontái panama”. Mi pedig teljesíteni óhajtjuk azon ígértünket, hogy a törvényszék ítélete után bővebben fogjuk ismertetni ennek a komplikált affairnek kétségtelenül érdekes részleteit.

Annak idején a rudolfsnádi társulat érdekeltsége közül csakis Kirchner József, egy azóta meghalt 82 esztendő aggastyán, kit akkor már senki sem tartott beszámítóképességűnek, panaszkodott és megírta az ő nagy feltűnést keltő röpíratát, a „Nothsignal“-t. Ez a Kirchner József a bűnvádi eljárásban szerepelt Kirchner Ignác édesatyja volt. Kirchner azt panaszolta, hogy Maurer igazgató a társaság kárára sikkasztott, hogy nagyobb előlegeket minden elismervény nélkül felvett s több hónap mulva számolta el megbízhatlan okmányokkal. Azt állította továbbá, hogy Maurer ezt könnyen teheti, mert a társulat elnöke Rónay Jenő főispán nemcsak, hogy nem néz utána a dolognak, hanem a pénztárt sem vizsgálja meg.

Maga a társulat választmánya és közgyűlése ezen panaszokkal foglalkozván, a saját hatáskörében megejtett vizsgálat alapján Kirchner panaszát alaptalannak találta.

De sőt maga a földmivelésügyi miniszter is kiküldte vizsgálóbiztosnak Faragó Lipót műszaki tanácsost, kinek jelentése alapján Kirchner beadott panaszával elutasították. Később azután Kirchner újabb panaszokat adott be a társulatnál és erre a társulat a már többször megvizsgált panaszokat újabb is megvizsgálta. Es pedig a becskereki társulat mérnöke, a folyammérnök, maga Kirchner, a panaszos és Bence perlaszi gyógyszerész képezték a bizottságot. Vizsgálat közben, miután mi kifogásolni valót sem talált a bizottság, felmerült a kérdés, hogy vajjon ki viselje a vizsgálat tetemes költségeit. A közgyűlésen hangoztatták, hogy viselje azt Kirchner maga, mire az örökké panaszkodó ugyancsak megjéjt és rögtön leköszönt a vizsgáló bizottsági állásáról is minden keserűségét beleöntötte abba a röpíratba, a mely „Nothsignal“ cím alatt kevéssel ezután látott napvilágot.

Kirchnernek néhány befolyásos barátja az országgyűlés elé is vitte a dolgot, ahol a földmivelésügyi miniszterhez interpellációt intéztek a „Rudolfsnádi-ügy“ tárgyában. A miniszter ekkor megint kiküldte Faragót, ki ekkor már egy félig kész vizsgálatot talált.

Faragó itt volt hat hónapig és csak ennél a második hosszús vizsgálatnál jött rá a nagy fondorlattal eszközölt visszaélésre, mely körülbelül 3000 frtot tesz ki. E miatt állt most nem régiben Kirchner Ignác a büntető törvényszék előtt.

Az elnökség azért lett megtámadva, hogy a köteleességszerű vizsgálatot nem tartotta meg. A vizsgálat során azonban kiderült, hogy az elnökség Kirchner panaszait mindig vizsgálat tárgyává tette. Kiderült továbbá, hogy a társulat pénzei a nagybecskereki pénztárvezetékben voltak elhelyezve és hogy abból esetről-esetre annyi lett kiutalványozva, a mennyire a munka előhaladásához képest szükség volt.

Ezen felül pedig éppen az elnök négy ízben tartott pénztárrovincsolást egy év leforgása alatt. Még pedig minden egyes alkalommal a vármegye számvevői teljesítették a vizsgálatot.

Nem lesz érdektelen Faragó jelentéséből megismerni különösen azon részeket, a melyek az elnök működésére vonatkoznak.

Faragó műszaki tanácsos a miniszterhez intézett jelentésében a második vizsgálatnak eredményeként mindenképp konstataálja, hogy hiányt sohasem lehetett megállapítani. Majd behatóan foglalkozik a „Nothsignal“ minden egyes pontjával, különösen pedig azzal, melyben Kirchner azt állítja, hogy a társulati tagok nem mertek a hatalmas elnök törekvésével szemben állást foglalni s itt kerekén kimondja, hogy az egész állás a tényállásnak hazug elferdítése.

Nincs minden pikantéria nélkül, hogy az alapszabályokat Rónay elnök nélkül hozták meg, hogy a társulati szervezést az alapszabályok megalkotásával szintén Rónay nélkül végezték, mert Rónayt csak mindezek után választották meg.

Végig menve a panaszokon, a jelentés konstataálja, hogy egy ízben a társ. elnök előadta, mikép a jelenlegi tisztviselő szervezet sok visszaállapotot szül, amenyiben a társulat igazgatása nem mindig rendelkezhetik pénztárnokával és jegyzőjével, azt a javaslatot tette, hogy a pénztári és jegyzői teendőket egyesítsenek, szerveztessék a nagy munkák idejére új állás 1000 frt fizetéssel.

A választmány, Kirchner is, az elnök ezen érveit indokoltan találva, indítványt magáévé teszi, de fizetését csak 800 frtban állapítja.

A jelentés azután bőven foglalkozik Rónay Jenő személyével s itt a következő figyelemre méltó kijelentéseket teszi a kiküldött műszaki tanácsos:

„Végül ama általános panaszra, hogy valóban szerencsétlenség, hogy a főispánt választották elnökül, csak általánoson a társulat működése, alkotásai, vizsgálatának eredménye után meggyőződtem, hogy ép ellenkezőleg szerencse, hogy a főispán ezen elnökséggel járó teendőket és kellemtelenségeket elvállalta, mert ellen esetben valószínű, hogy a társulat a Kirchner család áldozatául esett volna, a melynek önzetlenségéről...! az a munkásoktól szedett 20% id. Kirchner József napidíj-felszámítása és Kirchner Ignácnak utiszámlái adnak fényes tanubizonyságot.

Hogy a társulatnál a főispán elnöklete alatt a vagyon és a pénztár kezelés körül hibák fordultak elő, azt annak kell tulajdonítani, hogy a főispán teljes bizalommal viseltetett az igazgató-mérnök és pénztárnok vagyonkezelés körüli jártassága iránt, amelynek hűségese, kifogástalan kezelésében kételkednie oka nem volt és nem is lehetett, mert a megyei számvevő és főszámvevő a számadás körül szabálytalanságot és rendetlenséget konstataáltak ugyan, de az én vizsgálatommal felderített hiánynak nyomára nem jöttem. A főispánt tulságos bizalommal, de nem mulasztással, de még a hibák, rendetlenségek elpalástolásával sem lehet vádolni mint azt a Nothsignal teszi, mert a főispán minden számvizsgálat eredményét, egész terjedelmében bejelentette a választmánynak és közgyűlésnek, mint ezt a jegyzőkönyvek igazolják.

Egyedül a főispán jártasságának, erélyével párosult tapintatának sikerült a t o n o m működés mellett a társulati védműveket, a társulat és tisztviselői működésére bénító hatással bíró minduntalani vádaskodás, gáncoskodással szemben, a mai közel befejezett állapotba és ez által az érterületeket a Duna és Tisza árvizeinek előléte ellen teljes biztonsággal védett helyzetbe juttatni és a belvizvezetést is a képzelhető legmostohább viszonyok közt közel megoldani. A főispánnak a társulat szervezése körül impotált irányzat sem nem áll fenn, sem a társulat szervezetére a főispán befolyást nem gyakorolt, mert az alapszabályokat az 1895. évi alakuló ülésen, a melyen a főispán részt nem vett, alkották meg.

Bár tehát a vádak, panaszok és állítások tett alakjukban helyt nem állanak, mégis ezen panaszok folytán megejtett pénz, vagyon és pénztár kezelésnek szigorú, minden egyes pénztári okmányra és annak számfeljegyzésére kiterjedő vizsgálata, a kezelés körül szabálytalanságokat, rendtelenségeket, a társulat kárára elkövetett hibás kifizetéseket és elszámolásokat derített ki, a melyért a tisztviselőket, nevezetesen Kirchner Ignác pénztárnokot és Maurer Sándor igazgató-mérnököt az egyetemleges vagyoni felelősség kimondásával felelősségre kell vonni.

Rónay főispán maga kérte, hogy a miniszter vizsgálta meg az ügyet és mondjon róla véleményt. A földmivelésügyi miniszter pedig a vizsgálat befejeztével imigyen irt a főispánnak:

... Midőn még a nevezett műszaki tanácsos jelentésének a „Nothsignal“ vádjaira vonatkozó részét másolatban Méltóságodnál közölném, egyúttal, ámbár feleslegesnek találom, Méltóságod megnyugtatóra kijelentem, hogy a rudolfsnádi ármentesítő-társulat ügyének vizsgálata során oly körülmény nem merült fel, mely Méltóságod egyéniségére árnyékot vetetne. . . .

Igy szól a miniszter, konstataálván azt, amiről Torontálmegyeében minden elfogulatlan ember meg volt győződve, hogy Rónay Jenő főispán ebben az ügyben is, mint minden téren, amelyen működik, lelkiismeretesen teljesítette kötelességét.

Ezt kívántuk mi konstataálni azon alkalomból, hogy a pancsovai tárgyalás ismét aktuálisá tette a „rudolfsnádi panamát“.

Nagy-Becskerek rend. tan város szegény- ügyének rendezését tárgyaló szabályrendelet.

e) Házirend. (Vége.)

53. §. A menház tagjai erkölcsös életet élni, egymással szemben illendőséggel viselkedni kötelesek.

Tiltva van egymással perlekedni, nemi viszonyt folytatni, káromkodni, adósságot csinálni, részeskedni vagy fajtalankodni.

Kötelesek minden vétséget a gondnoknak bejelenteni és előljáróik iránt tisztelettel viseltetni.

54. §. A gondnoknak tiltva van lakásán albérlőket, kosztosokat vagy idegeneket hazamosabb ideig tartani.

55. §. A tagoknak tiltva van az intézetben kutyákat, madarakat vagy más állatokat tartani.

56. §. Az egészséges tagok május hó 1-től szeptember hó végéig reggel 6 órakor kelni és este 8 órakor lefeküdni, október hó 1-től május hó 1-ig pedig reggel 7 órakor kelni és este 8 órakor lefeküdni kötelesek.

A munkaidő a nyári hónapokban délelőtt 8—11 óráig, délután 3—6 óráig és a téli hónapokban délelőtt 9—11 óráig, délután 2—4 óráig tart.

Az idegeneknek a menházi tagokat naponta délután 2 órától 3 óráig szabad meglátogatni.

57. §. A munkaidő alatt minden tagnak kötelessége a neki beosztott munkát végeznie. A gondnok a munkaidőt a tag munkabírásához képest esetről-esetre meghosszabbíthatja.

A munka alól csak az orvos meghagyására menthetők fel a tagok.

58. §. A menházi tagok kötelesek felkelés után ágyaikat megvetni, tisztán megmosakodni, ruhaneműiket és lábbeliüket kitisztítani és rendszeresen felöltözni.

59. §. Reggel felkelés után a szobák, folyosók és más hasonló helyiségeket a menházi tagok a felügyelő vezetése mellett kiszélesítik és kitisztogatják.

60. §. Az orvosi látogató napokon a városi orvosok egyike a menházi tagokat egészségi szempontból megvizsgálja.

Az orvosi vizsgálatnak a menházi tagok magukat alávetni tartoznak.

Az orvos ezen vizsgálatok eredményét

minden hó végén a városi tanácsnak bejelenteni tartozik.

61. §. Az orvosi vizsgálat után a menházi tagok a nekik beosztott munkát az 56. §-ban megjelölt időben a felügyelők utasítása szerint végezni kötelesek.

A menházi tagok az intézetben kívül is foglalkoztathatók, u. m. halottörzés és betegápolásra, ha ezért az illető magánosok a gondnok által megszabott díjat a menház pénztárába befizetik.

A tagok ragályos betegek ápolására vagy ragályos betegségben elhaltak hullájának őrzésére nem alkalmazhatók.

62. §. Déli 11 órakor a menházi tagok a közös étkezőbe összegyűlnek, ahol a gondnok felügyelete alatt nekik a kenyér és ételadagok kiosztatnak.

Étkezés után minden tag köteles az ételsajkát, egyszóval az étkezésnél használt eszközöket megtisztítani és rendes helyére eltenni.

63. §. A menházi tagok a nyári hónapokban este 7 órakor, a téli hónapokban délután 3 órakor kötelesek szobáikban lenni és ott tartózkodni.

Férfiaknak a nő- és nőknek a férfi-lakosztályokba való tartózkodása tilos.

64. §. A menházi tagoknak a menházat engedély nélkül elhagyni nem szabad. Az engedélyt a gondnok adja meg.

Azon esetben ha a menházból a tagok csoportosan szándékoznak kijárni, úgy ez egy felügyelő vezetése mellett történik.

A tagok a künlét ideje alatt a felügyelőnek engedelmességgel tartoznak.

65. §. Rossz időben az intézeti tagoknak kimenő nem engedélyezhető.

Betegeknek, eskórosoknak vagy undort keltő fekélyek vagy sebhelyekkel bíró tagoknak kimenő nem engedélyezhető.

66. §. Azon intézeti tagok, kik kimenő alkalmával a zárórán túl kimaradnak, vagy künlétük alkalmával részegeskednek, botrányosan viselik magukat, koldulnak stb. a gondnok által büntetendők olyképpen, hogy első ízben a kimenési engedély 4 hétig megvonandó tőlük, ha ez több ízben előfordul, úgy a 70. §-ban felsorolt büntetésekkel sújtandók.

67. §. A menházi tagok szentes és rongyos ruhájuk minden pénteken tisztával, illetve kijavítottal ki lesz cserélve, ez pedig olyképpen történik, hogy a ruhákat a felügyelő a tagoktól jegyzékelve átveszi és a gondnoknak átadja és viszont a kiosztandó ruhákat a gondnoktól szintén jegyzékelve átveszi.

68. §. Az intézeti tagok a vasár- és ünnepnapokat vallásuk szerint ájtatossággal megünnepelik. Időnként a templomba járást a gondnok megengedi.

69. §. A menházi tagok úgy a menházban, mint azon kívül kötelesek a menházi ruhát viselni, ez alól felmentetnek akkor, ha a menházból huzamosabb ideig távolmaradásra engedélyt kapnak.

70. §. Azon menházi tag, ki a házirendet megszegi, első ízben meg lesz intve; második ízben a kimeneteltől 14 napra eltöltve; újabb kihágás esetén a mennyiben egészségi állapota megengedi, börtölés és mindennemű kedvezmény megvonásával fenytetik.

A büntetést előzetes vizsgálat után a gondnok szabja ki.

Bűnvádi intézkedést igénylő esetek a rendőrkapitányságnak jelentendők be.

Azon esetben, ha az intézeti tag rakoncátlan, megferhetlen természetű és büntetés által meg nem javítható, a gondnok előterjesztése folytán a menházi bizottság által az intézetből kizárható.

f) Vegyes intézkedések.

71. §. A menházi tagot megilleti keresményének fele része, ami a tagnak minden hét szombat délutánján a gondnok által kiadandó. Ezen pénzből jogában van a tagnak kisebb szükségleteit fedezni.

72. §. A fizetőképés vagy nem nagy becskeréki illetőségű intézeti tagok napi tartás díja 40 krban van megszabva.

73. §. A városi orvosok egyike minden hétfő és csütörtöki napon köteles a menházban megjelenni, ott a tagokat megvizsgálni és a férőhelyeket egészségügyi szempontból megtekinteni, nemkülönben ebből kifolyó utasításokat a gondnoknak megadni. Ezen működésük alatt joguk van az orvosoknak előfogatot igénybe venni.

74. §. A menházba a városi tanács tudta és beleegyezése nélkül senkit sem szabad felvenni.

Sürgős esetekben joga van a polgármesternek a menházba való felvételt elrendelni, de ez a városi tanácsnak azonnal bejelentendő.

75. §. Az intézeti tagok tulajdonát képező ruhaneműk azok halála után eladandók. A befolyt összeg az intézet tulajdonát képezi.

76. §. Az intézetben levő összes tárgyak és

felszerelések, nemkülönben ruha- és ágyneműk a városi bélyegzővel látandók el.

77. §. A hasznavehetetlenné vált tárgyak minden félév végén a gondnok által a városi tanács megbízott közegének közbenjöttével kisselejtezendők.

A selejtezés olyképpen történik, hogy a tárgyakon levő városi bélyeg felismerhetlenné lesz téve vagy pedig ki lesz vágva.

A kisselejtezett tárgyak nyilvános árverésen eladatnak és a befolyt pénz a menház céljaira felhasználatik.

78. §. A menház ügyeiben elsőfokulag a városi tanács határoz, ezen határozat 8 napon belül a városi képviselőtestülethez felebezzhető, a mely véglegesen dönt.

79. §. A menház tagjaira vonatkozó rendelkezések kivonata a lakások és folyosókon ki függesztendők, hogy így módjukban legyen a tagoknak és a látogatóknak azokkal megismerkedni.

IV. FEJEZET.

A segélyek és a menház költségeinek fedezése.

80. §. A menház fentartási költsége és a szegényeknek kiosztott pénzsegély a menház jövedelme, nemes lelkű emberbarátok adakozásai, alapítványok, jótékony célú vigalmak, hangversenyek és ünnepélyek jövedelmeiből, nemkülönben a szegény-alapba befolyó pénzekből és a város által e célra évenként megszavazott összegből nyer fedezetet.

81. §. Ugy a szegények pénzsegélye, mint a menház fentartási költségei a városi pénztárból fizetendők ki.

82. §. A szegények havi segélyezésére vonatkozó nyugták kifizetés előtt a városi szemrevétség által számfeljtendők.

83. §. A menház fentartásához szükséges összeget a városi tanács esetről-esetre utalványozza, a mely utalványozásról a városi számvetőséget, pénztárt és a menház gondnokságát értesíti, utalványozás után az illető követelő nyugtájára a városi számvetőség által számfeljtendő és a városi pénztár által kifizetendő.

Ezen szabályrendeletnek, a menházra vonatkozó része akkor lép életbe, ha a város egy menházat létesít, míg ellenben a többi része a jóváhagyás után azonnal életbe lép.

HIREK.

Tájékoztató.

December 24. Sakkör közgyűlése.

December 31. Kereskedő ifjak szilveszter estélye. Szönyeggyár állandó kiállítása Hunyady-utca 6.

Január 6. Jótékony nőegyleti bál.

A gőzfürdő mindennap reggeli 6 órától délig az urak részére nyitva van; hölgyek részére kedden és pénteken d. u. 5/2 óráig; ugyanazon napokon 6-tól 8-ig este urak részére is. A kád-fürdő egész nap este 7/2 óráig nyitva marad.

— **Csanádmegye papsága a pápához.** Tudvalevőleg a szent évet, azaz a XX-ik századnak kezdő évét nagy ünneppésséggel készülnek megülni az egész világon. Rómában e célból nagy ünnepeket rendeznek s az e célra létesített, u. n. szent kaput XIII. Leó pápa személyesen akarja fölszentelni karácsony éjszakáján. A csanádmegyei papság, Dessewffy Sándor megyés püspök kezességére, a szent év beköszöntése alkalmából, XIII. Leó pápához hódoló feliratot küld, melyet Dessewffy Sándor csanádmegyei püspök személyesen fog átnyújtani e hó 24-dikén Rómában a katolikus világ fejének. A felirat klasszikus latinsággal van megfogalmazva és díszes iniciálékkal ellátva. Alumba van foglaltva és a benne elhelyezett aláírási lapok igen díszesek, valóságos remekai a magyar műiparnak. Az aláírások most folynak egyházmegyeszerte.

— **Epilógus.** Az elmúlt nyáron a fővárosi összes lapok közölték, hogy Engel Mihály, a pécsi Engel József és fiai borkereskedő cég tagja, Reitter Oszkár nagybecskereki rendőrkapitány ellen közvetlenül a belügyminiszternél feljelentést tett, kérvény a fegyelmi vizsgálat megindítását, azért, mert a nagybecskereki kapitánynál a borhamisítás ügyében tartott kihallgatási tárgyalás alkalmával Engel Mihály által eltüntetett akták ügyében kölcsönösen tett nyilatkozattal Reitter Oszkár mintegy hatáskörét túllépte, illetve inkorrekt módon viselte volna magát. Ezt az ügyet a belügyminiszter Torontál-vármegye alispánjának leküldte további eljárás végett; ahol az alispán az ügyet félretette, mert a panaszos feljelentést a Reitter ellen való vizsgálatnak megindítására nem találta alkalmasnak.

— **Vörheny.** A tegnapi nap folyamán a következő megbetegedési esetek fordultak elő városunkban: Dragosev Bramilov 4 é., Rozgonyi-utca 2. sz., Manojlovits Miklósné 49 é., (meghalt) Nádor-utca 802. sz., Spring Antal 1 éves, Temesvári-ut 61. sz. Mint a bejelentési esetekből látható tehát, a járvány szünőfélben van.

— **A műkedvelői előadás jövedelme.** A folyó hó 16-án a városi színházban ő méltósága zombori Rónay Jenőné védnöksége alatt megtartott műkedvelői előadás fényes anyagi eredménnyel végződött.

Befolyt a színházi jegyekért . . . 381 frt 70 kr.
Egyéb adományok címén . . . 13 „ — „

Összesen 394 frt 70 kr.

Ezen összegből levonva a műkedvelői előadás költségeit, melyek összesen 93 frt 8 krra rugtak, ily uton sikerült a jótékony célnak 301 frt 62 krt juttatni.

— **Változások a csanádi klerusban.** A megyés püspök a következő segédlelkészeket disponáta: Lengyel Istvánt Nákófalváról Gyarmathára, ifj. Kun Ferencet Nákófalvára, Schipper Jánost Temes Gyarmatháról öz. gróf Almásy-néhez nevelőnek, Martzy Ernőt Karánsebesre és Henny Ferencet Karánsebesről Magyar Pécskára káplánoknak.

— **Halálozás.** Schneider József zombolyai előkelő kereskedő 31 éves korában elhunyt. Kimulását hosszas, fájdalmas betegség előzte meg. Temetése vasárnap ment végbe Zsombolyán tisztelőinek, jóbarátainak nagy részvéte mellett.

— **Nyilvános nyugtázás.** Felkérteünk a következő sorok közlésére: Allítják, hogy pontos számadás a jó barátságot emeli, ennél fogva van szerencsém számot adni a róm. kath. leánytanintézetben a szegény iskolásgyermekeknek állítandó karácsonyfára befolyt pénzről. Öz. Stagelschmidt öngyűlése 5 frt, N. N. 12 frt, Benlákó növénydekek 20 frt, Ipariskola növendékei 4 frt 50 kr., Polgári iskola 12 frt 50 kr., Elemi magániskola 12 frt, Tietze Stefánia tanítónő kisasszony buzgólkodása folytán 12 frt. Összesen 75 frt. Ebből beszerezett: 18 pár cipő 48 frt, 18 ruhára való keime 22 frt 14 kr., 12 pár harisnya 3 frt 84 kr., alma, mézeskalács, füge stb. a karácsonyfára 3 frt 22 kr., két baba 80 kr. Összesen 78 frt. Azonkívül Deisinger Anna, tanítézetünknek volt növendéke, Fiuméből. Grünbam Vilmos, Eisenstädter és Kokits kereskedő urak hozzájárultak a szegény gyermekek megajándékozásához a beküldött árucikkek által. A 26 szegény gyermek nevében „Isten fizesse meg“ et mond az intézeti főnöknő.

— **Honvédtiszti-ruhák reformja.** A Katonai Lapok legújabb számában terjedelmesebb cikkel olvasunk a honvédtiszti ruhák reformja érdekében. Adatokat hoz fel az említett lap arra nézve, hogy míg a közös hadsereg tisztikarának egyenruházata, a tisztí fizetésből könnyen fedezhető, addig a honvédtiszt fizetésének majdnem felét kénytelen a díszes és drága egyenruhák beszerzésére fordítani. Ezzel ellentétben párhuzamot állít fel a lap a német és angol hadsereg tisztikarának egyenruházatával s ezekben látja az olcsóságok mellett is praktikus és katonai szempontoknak teljesen megfelelő ruházatot. Ugyanekkor egy fővárosi napilap kilátásba helyezi, hogy ilyen irányban közelebből tanácskozáskor fognak tartani a honvédelmi miniszteriumban. A nem új, de praktikus ötlet, a mint látható, az idén is felmerült hírlapi és katonai körökben, ami éppenséggel nem jelenti a szóba hozott honvédtiszti egyenruhák reformját. Az ilyen hírek emlékeztetnek bennünket azokra a fiúmei cápakra, melyek habár sohasem léteztek, azért évről-évre felmerülnek egyszer, hogy eltűnésük annál világosabban magyarázza meg szenzációs voltuk alaptalanságát.

— **Elégtétel egy főmérnöknek.** Verseczről írják: Szalay Lajos városi főmérnököt Versecz törvényhatósági közgyűlése, állítólagos szabálytalanságok miatt, november hóban állásától felfüggesztette; a belügyminiszter azonban a közgyűlés határozatát megsemmisítette s minthogy a felfüggesztést indokoltan nem találta, elrendelte, hogy a főmérnököt állásába visszahelyezzék.

— **Telefon Ujvidék és Budapest között.** A kereskedelemügyi miniszter elhatározta, hogy jövő hó elsejétől fogva Ujvidék is bekapcsolja az interurbális telefonhálózatba. Ezen rég óhajtott telefonösszeköttetés létesítésének hírére a városban nagy örömmel fogadták, mert a Budapesttel való közvetlen érintkezés hiányát különösen Ujvidék kereskedői világa érzi.

— **Egy család tragédiája.** Lapunk zárta-kor vesszük a gyászos hirt, hogy a Manojlovics-család tragédiája a tegnapi halál-essel még nem fejeződött be, mert a mai napon meghalt Manojlovics Miklósné is, aki ugyancsak szülői szeretetének lett áldozata. Mint ugyanis említettük, Manojlovicsnét szintén ágyba döntötte a vörheny, a mely kis fiáról ragadt rá s bajával szemben tehetetlennek bizonyult az orvosi tudomány, a jó anya követte férjét abba a másik hazába, a honnan nincs visszatérés. Az örök világhosszág fényeskedjék fölötté s találja fel a tulvilágon az örök nyugalmat!

— **Hazai földön akar pihenni.** Megható példát adta a hazaszeretnek egyik honfitársunk Mészáros József, volt belgrádi iparos. Mészáros több évvel ezelőtt kivándorolt Szerbiába s Belgrádban telepedett le, ahol jövedelmező üzletre tett szert. Apósával s pancsovai rokonaival azonban mindvégig fentartotta a legszorosabb viszonyt s mindig örömmel töltötte el, ha hazájába átjöhetett, jóllehet üzlete miatt kénytelen volt a szerbiai állampolgárságot megszerezni. Nemrégiben halálos betegség döntötte az ágyba s Magyarországon élő gyermekeit betegágyához híván, meghagyta nekik, hogy Komárom mellett átutaztukban hozzanak magukkal egy láda honi földet, hogy azt koporsójába hintve, szülőföldjének hantjain nyugodhasson. A derék honfitárs fia megérkezte után pár óra múlva meghalt s a hazai földet azonnal átadták rendelkezésének. Még egy másik kívánságát is nyilvánította a haldokló, nevezetesen, hogy saját felekezetének lelkésze a pancsovai ev. ref. pap temesse el, mert belgrádi letelepedésekor követelték ugyan tőle, hogy a gör. kel. vallást felvegye, mert különben üzletével nem boldogulhat, de ő a sok zaklatások dacára is, miként hazájához, úgy vallásához is hű maradt. Ez az óhaja azonban nem teljesülhetett, mert éppen a temetés napján szüntették be a téli hajó közlekedést Pancsova és Belgrád között.

— **Az első farkasok.** Lugosról írják: A prebulzorlenci országon a közeli erdőszélen a múlt héten egy emberfőt találtak, néhány lépésnyire tőle gedig két, opánkába bujtatott emberi lábat. Két koczikázó utas bevitte a testrészeket Nagy Zorlenczre, az emberfőben fölismerték Matolyák György skensi parasztagazda fejét. A vizsgálat során kiderült t, hogy a szerencsétlen ember a prebuli malomba akart menni; utközben azonban farkasok támadták meg és széttépték.

Esti levél.

A sok szabályrendeletnek, melyet nemzünk kisebb-nagyobb géniuszai, inkább duzzadozó alkotási vágyuktól ösztönözve, semmint a köz-szükség által erre utalva megalkottak, oly fényes eredménye lett, hogy Fényes Vince aljárásbíró betűsoros névjegyzékbe foglalva a közigazgatási hatóságok elé tartozó kihágásokat, ezeknek számát fölvitte egész ezeröttszázig. En olyan bátor leszek, a tegnap este tapasztalt, a legnagyobb fokig fejlődött botrányosságból kifolyólag, köz-szükségi okból, indítványt tenni arra, hogy egy új szabályrendelet alkottassék meg, a melynek címe az lenne:

Szabályrendelet

az iparostanonc-iskolából kitűnő tanoncok távozási rendjéről és széleskedvük, meg rakoncátlanokadásuk korlátozásáról.

1. A szabályrendelet célja, az iskolát elhagyó tanulók e fölött érzett örömük hangosságának, emberileg elviselhető, legalább oly fokra való leszoritása, hogy legalább a keskenyvágányu vasut vonatgépének bömbölése és gözcsongetője hallható legyen.

2. A Bonnáz-utcában, a koci és gyalogközlekedés lehetőségének megóvása, nehogy esetleg az arra közlekedő gyalogosok, kocsi, keskenyvágányu vasuti vonatok és egyéb kisebb járművek elgázoltassanak.

3. Az összes iparostanoncoknak egy tömegbe való csoportosulása, valamint mindnyájának egy torokkal való orditozása szigoruan tilos, a mely

tilalomnak megszegéseért ők, a később felsorolandó kemény büntetések terhe alatt, egyetemlegesen felelősek.

4. Miután az tapasztaltatott, hogy a községi népiskolától, a Ferenc József téren át, nagyobb-részt a Hunyady-utcán át a nagy-hidig áradozó és özönlő inasurások zajos tolongásuk és dula-kodásukkal, az aszfalt járon közlekedő uri köz-szükséget leszoritják, úgy, hogy azok testi épségét meg a tükör-üvegtáblákat veszélyeztetik, ennek meggátolására, minden olyan napon, illetve estén, mikor iparos-tanonciskolai előadás van, a leg-szemesebb és legelszántabb rendőrök rendelendők ki és pedig tekintettel arra, hogy a zajongók kiáltásai között sűrűn hallatszik az „obesenyák, lópov, meg Magarac“ jelszó is, mindenesetre olyan rendőrlégényre van szükség, ki a szerb nyelvet is bírja. Ha ezenfölül még magyarul is tud az sem árt.

5. Jelen szabályrendelet életbeléptetésével, valamint a büntető határozmányok megállapításával, a rendőrkapitány bizatik meg.

Indokolás.

Mióta a rendőrkapitányi hivatal a város-házából a régi kórházépületbe lett áthelyezve, az iparos-tanonc urak által az iskola elhagyásakor csapni szokott nagy halló nem hallatszik el a nevezett hivatalig, mint annak előtte és így az előbb fönnállott fülbemészás helyébe egy szervezett állandó intézkedésről kell gondoskodni.

Tetőpontját ezen orkászertü ordítás f. hó 16-án este érte el, ami miatt este 6 óra tájt a Hunyady-utca baloldali járóján sem egy szót hallani, sem egy lépést a fellökés veszélye nélkül megtenni nem lehetett.

Tisztelettel alulírott indítványozó a legnagyobb megerőtetéssel és majdnem egy órai megfigyelés mellett sem tudott egy rendnek örére akadni és már egy uraságok által letett rendőrnök is megörült volna. Reményli azonban, hogy ezen jóakaró indítványa, illetve felszólalása az élet fája részére a kellő hasznosságú gyümölcsöt meg fogja teremni.

Amicus personae et rei.

m. p.

Színház és irodalom.

— **Bucsudal.** Egy zenedarabot hozott ma a posta, melynek kettős az előnye. Az egyik s ez a fő, hogy ez az igénytelen kis kotta egy szivhez szóló, bájos dalt tartalmaz. A másik abban áll, hogy a dal szerzője a becskereki köz-szükségnek egy kedves ismerőse, Bobory Mariska kisasszony, ki a helybeli női zárdában néhány évig a legszebb sikerrel működött, mint zenetanító. A tehetsépes zeneszerzőnő Juda Halévi egy dalát zenésítette meg (Óh vedd utol-szor, napkelet virága, E dalt, amelylyel sirva távozom) még pedig annyi formaérzékkel és oly mély invencióval, hogy ezután következő szer-zeményeitől a legjobbat várhatjuk. Bobory kis-asszony szerzeményét edes atyjának ajánlotta. A dal, melynek ára 60 krajcár, kapható szerzőnél (Szeged, Kéméndy intézet, Dugonics-tér).

— **Magyar színészet Pancsován.** Hevesi József színtársulata jövő évi január 20-án kezdi meg egy hónapra tervezett előadásai sorozatát Pancsován. Tekintettel, hogy már két éve nem fordultak meg Pancsován magyar színészek, Hevesinek telt házakra van kilátása, amit sziv-ből kívánunk neki.

TÁVIRATOK.

Országgyűlés.

A képviselőház ülése december 19-én.

Budapest, dec. 19. (A „Torontál“ eredeti táv.) A képviselőház interpellációs könyvébe Hentaller sürgős interpellációt jegyzett be.

A kvóta javaslatnál elsőnek Rigó szólalt fel, a ki elveti a javaslatot, mert nem akarja tovább hízalni az osztrák ebet.

Elnök megint Rigót, mire szónokki-jelenti, hogy a kifogásolt kifejezést át-változtatja disznóra.

Elnök most már rendreutasítja szó-nokot.

Putnoky a javaslat ellen beszél. Utána

Pulszky Agost védelmébe veszi a kvóta küldöttséget s kijelenti, hogy a Bánffy-kormány az osztrákoknak soha nagyobb kvótát nem helyezett kilátásba 33.4 százaléknál. Végül védelmébe veszi a volt nemzeti pártot a támadások ellen.

Minisztertanács.

Budapest, dec. 19. (A „Torontál“ eredeti táv.) Bécsből jelentik: Ma délelőtt a király elnöklete alatt valamennyi osztrák miniszter részvételével minisztertanács volt.

Krüger és Steyn.

Budapest, dec. 19. (A „Torontál“ eredeti távirata.) Amsterdamból telegra-fálják: Krüger köztársasági elnök a harc-térre akart menni s tényleges részt venni a Ladysmith és Colenso körüli harcokban, de a Volksraad határozata folytán elkellett ezen szándékától állania s köteles Pretoriában maradni. Steyn, az oronjei szabadállam elnöke azonban Kronje tábornok seregében küzd Spytfontein-nél. Miss Sarah Wilson, egy angol lap tudósítónője, ki a burok fogságába került, ki lett cserélve egy bur harcsozóval, ki az angolok fogságában volt.

Forradalom a háború miatt.

Budapest, dec. 19. (A „Torontál“ ered. táv.) Dublinból jelentik: Chamberlain ma ideérkezett, azonban nagyon különös fogadtatásra talált. Az irek Transzvál szí-neivel s cimereivel ellátott zászlóval tűntettek ellene. A rendőrség a tüntetők ellen atakot intézett. Többször lőttek s számosan megsebesültek. Nagyon valószínű, hogy Irországból kiűt a forradalom.

A londoni lord major gyűjtése.

Budapest, dec. 19. (A „Torontál“ eredeti távirata.) Londonból jelentik: A londoni polgármester által kezdeményezett nyilvános gyűjtés, a délfrikai háború áldozatai javára, tegnap estig: 10,125.000 frankot tett ki.

A véderő nélküli Anglia

Budapest, dec. 19. (A „Torontál“ ered. táv.) Londonból jelentik: Angliában különösen Londonban nagy rémület uralkodik a transzváli vereségek miatt. Egy volt angol miniszter tegnap este így nyilatkozott: „Anglia most már egyetlen ember felett sem rendelkezik. Az ország határain belül levő ezredék nem egyebek mint fantomok; oly katonák, kik sohasem tettek szolgálatot, miliciák, kiknek fogalmuk sincs a menetelésről, önkéntesek vezérkar és ágyuk nélkül. Az angol csapatok három különböző helyen körül vannak zárva és már közel 10,000 embert veszítettek el. Senki sem képes megmondani meddig fog még e háború tartani, de az bizonyos, hogy mi fogunk vereséget szenvedni s hogy a béke lenne reánk nézve a legjobb.“

Háború.

Budapest dec. 19. (A „Torontál“ eredeti távirata.) Zágrábból jelentik: Elterjedt hírek szerint az itteni ellenzék azt fogja javasolni, hogy küldjenek a buroknak üdvözlő sürgönyt.

Budapest, dec. 19. (A „Torontál“ eredeti táv.) Londonból telegrafálják: Az ország minden részéből 1000 önkéntes jelentkezett, akik le akarnak menni Transzválba, harcolni a burok ellen.

Határidő-üzlet.

Budapest, dec. 19. (A nagybecskereki Lloyd-társulat távirata.) Buzában a kínálat és vételkedv javult, az árak 5 krral emelkedtek. Kötetett:

Buza 1900. áprilisra	7.96—7.97
Buza 1900. szept.-re	8.03—8.04
Rozs áprilisra	6.46—6.47
Zab áprilisra	5.08—5.09
Tengeri 1900. májusra	4.99—5.00

Nyilttér.?)

Tekintetes szerkesztőség!

Midőn a személyem elleni, de más célra irányított aljas merényletről szóló hírlapi újdonságot legelőször elolvastam: undor fogott el és feltettem magamban, hogy annak roszakaratu értelmi szerzőjét hallgatással fogom büntetni. De reputációm érdeke kényszerít, a most már különféle hírlapokban szélnek eresztett, legnagyobb részben semmiféle alappal nem bír, bizonyos elvetemült roszakarattal kigondolt és egymás mellé helyezett utálatos hazugságokkal szemben a nyilvánosság előtt mégis nyilatkozni.

Röviden csak azt jelentem ki, hogy a Nagy-Komlós községben levő, ugynevezett „uradalmi téglavető hely” eladási, illetve vételi ügyében, mint ember és jegyző, jellememhez semmiféle szennyolt nem tapadt; továbbá, hogy én kizárólagosan a gondjaimra bízott községem érdekében és annak előnyét célzó önzetlen törekvésekkel jártam el ezen ügyben. Mindezt meg fogja állapítani az esetleg megtartandó vizsgálat is, melynek megindítását én magam kértem.

Most még csak azt akarom tudomására adni a t. közönségnek, hogy egy képviselőtestületi ülés berekesztése után, némi felhevültségben tett következő kijelentésem: „Igy fizetnek itten, holott hálával és köszönettel tartoznának; mert, ha én járok el a község valamely ügyében, akkor olyan tiszta vagyok én és az az ut, a melyen jártam, hogy mindenki a kezemet és a lábam nyomát is csokolhatja” teljes egészében fentartom. Erre jogosítva vagyok, mint ember és kötelezett, mint közhivatalnok; de egyes emberek által ez mégis sértésnek tekintetik.

Jó jegyzőnek lenni, nagyon nehéz!

Fogadja tiszteletem kifejezését.

Nagy-Komlóson, 1899. évi december hó 17-én.

Spuhler Ferenc,
községi jegyző.

*) Az e rovat alatt közöltékért nem vállal felelősséget a szerk.

VASUT-ÜGY.

18709. sz. 1899.

Torontáli h. é. vasutak.

Pályázati hirdetmény.

Az alulírott üzemeltetés Szécsány állomáson levő vasuti vendéglőjét 1900. évi február hó 1-től bérbeadni óhajtván, ennek bérbeadására ezzel pályázatot hirdet.

A pályázni kívánók felhivatnak, hogy 50 kros bélyeggel ellátott ajánlataikat legkésőbb f. évi december hó 31-ig déli 12 óráig alulírott üzemeltetéshez „Ajánlat 13709/99. számhoz” megjelöléssel nyújtsák be.

Az ajánlatban világosan kiteendő, hogy pályázó a torontáli h. é. vasutaknál érvényben levő általános és idevonatkozó különleges feltételeket, melyek alulírott üzemeltetés forgalmi osztályánál a hivatalos órák tartama alatt meg tudhatók, ismeri és elfogadja.

Megjegyeztetik még, hogy a fentemlített vendéglő bérbeadásánál a szükséges vendéglői butorok és berendezések a torontáli h. é. vasutak részéről bocsájtatnak bérlőnek rendelkezésére.

A bérleti díj évi 1000 koronában állapított meg.

Bérlő köteles az elvállalt köteleességek betartásának biztosításánál 600 koronát készpénzben vagy állami letétekre alkalmas értékpapírokban letenni.

A torontáli h. é. vasutak üzemeltetés fentartja magának a jogot, hogy a beérkezett ajánlatok között szabadon választhasson.

Nagy-Becskerek, 1899. december hó 14-én.

(H/2) Az üzemeltetés.

158726/99. szám. Magy. kir. államvasutak.

Uj személy-és podgyászdijszabás életbeléptetése a Somogy-Szob-Barcsi h. é. vasuton.

A magy. kir. államvasutak igazgatóságától nyert értesítés szerint az előbb nevezett h. é. vasuton 1900. évi január hó 1-én új személy-és podgyászdijszabás lép életbe, melyvel az 1891. évi szeptember hó 1-én életbeléptett dijszabás érvényen kívül helyeztetik.

Ezen dijszabás a magy. kir. államvasutak dijszabás elárúsító irodájában (Budapest, Csengery-utca 33. sz.) 20 filléért kapható.

Budapest, 1899. évi november havában.

Az igazgatóság.

(Utánnomás nem díjazatik.)

HIRDETÉSEK.

9396. tkvi szám 1899.

1087-1.1

Árverési hirdetmény és feltételek.

A perlaszi kir. járásbíró, mint telekkönyvi hatóság az előterjesztett kérelem folytán a perlaszi járási takarékpénztár részvénytársaság javára 24 frt tőke, ennek 1897 évi augusztus 7-től járó 6% kamatai, 2 frt óvási, 1/8% váltódíj, 16 frt 50 kr. már megállapított, 6 frt 85 kr jelenlegi s még felmerülendő költség kielégítése végett az 1881. LX. t. cz. 144. §. alapján és 146 és 156. §-ai értelmében Apostolov Zsófia tomasováci lakos ellen az ezen kir. járásbíró területén Tomasovác község határában fekvő és a tomasováci 1874. sz. tkvben foglalt:

1. 367. sz. ház és 800-ól házhely egészben 319 frt;

2. I. d. 27 hrsz. 3 hold I. oszt. szántónak Lalits Iván nevének álló 1/3 részére 65 frt;

3. II. d. 27. hrsz. 3 hold I. oszt. szántónak ugyanazon 1/3 részére 51 frt;

4. III. d. 27. hrsz. 3 hold I. oszt. szántónak ugyanazon 1/3 részére 65 frt;

5. IV. d. 27. hrsz. 3 hold I. oszt. szántónak ugyanazon 1/3 részére 37 frt;

6. 21. hrsz. 100-ól kertre egészben 12 frt;

7. 188. hrsz. 885-ől szőlőre egészben 180 frt becsárban az árverést, azonban a C. 7. és 25. t. alatt özv. Apostolov Rakilla javára bekebelezett szolgálmi jog fentartásával — s csak a mennyiben ugy az árverés sikerre nem vezetne — e jog fentartása nélkül elrendeli s azt, valamint a megállapított feltételeket ezennel közhírré teszi.

A nyilvános árverés Tomasovác községében 1900. évi január hó 27-ik napján d. e. 9 órakor fog megtartatni a következő, ugy a tkvi hivatalban, mint Tomasovác községben kifüggesztett és megtekinthető feltételek mellett.

1. Kikiáltási ár a becsár.

2. Ezen árverésen a fenti ingatlanok a kikiáltási áron alul is eladatni fognak.

3. Árverezni szándékozók tartoznak az ingatlanok becsárának 10% át készpénzben vagy óvadékképes értékpapírokban a kiküldött kezéhez letenni.

Perlaszon, a kir. járásbíró, mint telekkönyvi hatóság, 1899. évi október 28-án.

Tóth,
kir. aljbíró.

Baranda község előljárástól.

2595. sz. 1899.

0 2-1.1

Hirdetmény.

Közhírré tétetik, hogy ezen község határában f. évi november hó 28 án fel fogott 1 darab 140 cm. magas, 5 éves, 10 frtra becsült, csillagos, feketeszőrű paripa, mint gazdátlan jószág folyó évi december hó 23-ik napján délelőtti 9 órakor a helybeli községelnök tartandó nyilvános árverésen, a legtöbbet ígérőnek, készpénz fizetés mellett, esetleg becsáron alul is el fog adatni.

Kelt Barandán, 1899. december hó 12-én.

Fioth Nándor,
jegyző.

Witolu,
bíró.

1899. v. sz. 1899.

1091-1.1

Árverési hirdetmény.

Alulírt bírói végrehajtó ezennel közhírré teszem, hogy a nagybecskereki kir. törvényszék 11535/1899. számú végzése következtében dr. Végh Lajos ügyvéd által képviselt Szabó Pál és özv. Szabó Istvánné ó-teleki lakosok javára. Szabó János és Szabó Mátyás ó-teleki lakosok ellen 61 frt 95 kr. s jár. erejéig elrendelt kielégítési végrehajtás fogana osítása alkalmával lefoglalt és 440 frtra becsült lovak, sertések és kocsiból álló ingóságok nyilvános árverés útján eladatnak.

Mely árverésnek a módosi kir. járásbíró 1899. V. 1550/2. számú végzése folytán a helyszínen, vagyis Ó Telek községében leendő eszközzésére határidőül 1899. évi december hó 22 ik napjának d. e. 10 óráját kitűzöm azzal hogy az érintett ingóságok készpénzfizetés mellett becsáron alul is elfognak adatni.

Módoson, 1899. évi december hó 12 ik napján.

Kiss Olivér Sándor,
kir. bírói végrehajtó.

A szarcsai beruradalom

11 évre bérbe adja

a torontálszécsányi hatáiban levő

500 kat. hold legelőjét.

Bővebbet Mayer Aurél urnál Nagy-Becskereken. 1078-3.3

Utolsóelőtti hét!

100.000 koronás,
5 egyenként 20.000 koronás
főnyereményeket

1007-3.1

tartalmaz a

Nagy Jótékonyági Sorsjáték
a budapesti poliklinikai egyesület kórháza javára
s kétségtelenül a leghibb, legolcsóbb és legelőszertűbb

karácsonyi ajándék,
melyet egy sorsjegy megvétele által
csak 1 koronáért nyerni lehet.

Kívánatra az összes nyeremények 20% levonásával készpénzben beváltatnak.

Minden sorsjegy mind a 6 húzáson játszék, s így egyetlenegy sorsjeggyel 6 főnyereményt is meglehet útni.

Első húzás visszavonhatatlanul már 1900. január 4.